

Til underudvalget vedrørende service og kvalitet mv. på psykiatriområdet.

Dato 13.06.07

Thomas Kanstrup

Tel. +45 8728 4247

Thomas.kanstrup@ps.rm.dk

Notat vedr. rekruttering af fagpersonale herunder læger og sygeplejersker – en status.

Baggrund

Sundhedsvæsenet har i disse år problemer med at tiltrække kvalificeret arbejdskraft, særligt læger og sygeplejersker. Psykiatrien i Region Midtjylland arbejder strategisk med rekrutteringen og opgør fremadrettet dette arbejde halvårligt.

Lægegruppen

Lægesituationen påvirkes primært af to faktorer:

- Flere års lav rekruttering til uddannelsesstillingerne. Uddannelsesstillingerne i psykiatri er i en længere periode ikke blevet besat, hvilket betyder mangel på nye speciallæger
- Høj gennemsnitsalder for speciallæger og dermed høj fremtidig naturlig afgang. Den høje gennemsnitsalder indikerer at pensionering for en stor del af de nuværende overlæger vil ske inden for de nærmeste 10 år.

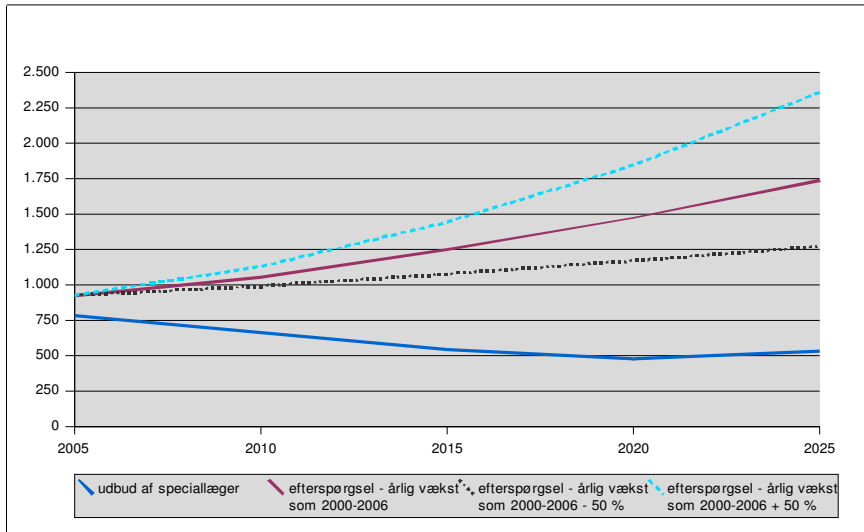
Lægeprognoser

Sundhedsstyrelsen har udarbejdet en prognose for den forventede udvikling i udbudet af speciallæger og beskriver tre forskellige efterspørgselsscenarier. Prognoserne indgår i Sundhedsstyrelsens opdaterede publikation af Lægeprognose.

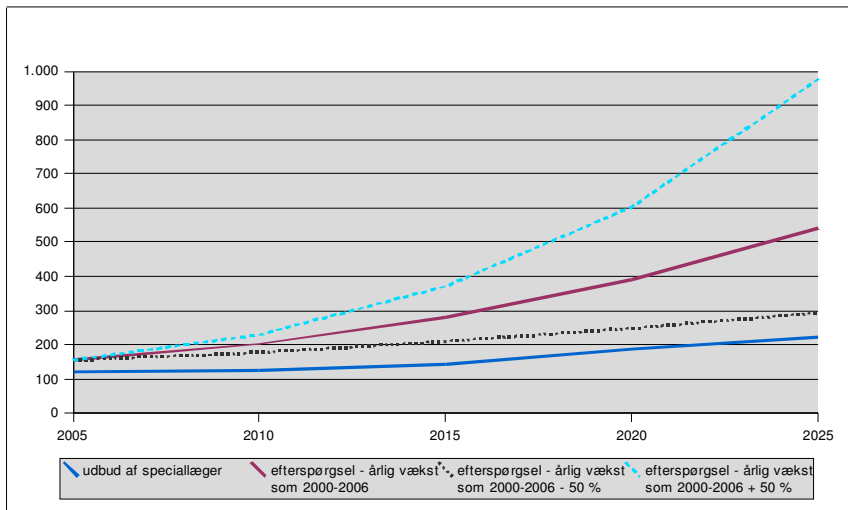
Prognoserne beskriver det forventede udbud af speciallæger i henholdsvis Voksen-psykiatrien og Børne- og ungdomspsykiatrien. Der er indtegnet tre forskellige bud på efterspørgselsstigninger. De er baseret på en fremskrivning af efterspørgselsudviklingen, som den har været de seneste 6 år. Det skal understreges, at fastlæggelse af efterspørgselen er forbundet med stor usikkerhed.

Prognosen for voksenpsykiatrien viser, at det forventede udbud af speciallæger i Voksenpsykiatrien vil falde frem til år 2020, og der ventes en svag stigning i efterspørgselen efter speciallæger i Voksenpsykiatrien. Det ventes således, at de nuværende rekrutteringsproblemer vil blive stadig større i ca. 15 år endnu.

Figur 1. Sundhedsstyrelsen (2006): Lægeprognose. Udbudet af læger i perioden 2004-

2025. DK. Udviklingen i udbudet af speciallæger og efterspørgselsscenarier indenfor Voksenpsykiatrien.

Figur 2. Sundhedsstyrelsen (2006): Høring i forbindelse med dimensionering af speciallægeuddannelsen 2008-2012. DK

Prognosen for børne- og ungdomspsykiatrien viser, at det forventede udbud af speciallæger i Børne- og ungdomspsykiatrien vil stige i de kommende år, og der ventes en svag stigning i efterspørgselen efter speciallæger. Det ventes, at de nuværende rekrutteringsproblemer blandt speciallæger i Børne- og ungdomspsykiatrien vil aftage, og om ca. 10 år forudses en balance mellem udbud og efterspørgsel af læger og herefter et større udbud af speciallæger end der efterspørges.

Prognoserne viser nødvendigheden af at bedre rekrutteringen til specialerne. Prognoserne viser at selv ved anvendelse af den mest moderate fremskrivning af efterspørgselen vil der mangle speciallæger indenfor de psykiatriske specialer de næste 15 år. Manglen er allerede til stede, prognoserne dokumenterer at det må forventes at blive værre i de kommende år.

Status på læger

De to nedenstående skemaer viser at Psykiatrien i Region Midtjylland fra 2006 til 2007 har haft en udvikling i antallet af læger i voksenpsykiatrien hvor antallet af uddannede speciallæger er vokset med 3 personer. Dette fald er sket i distrikt Syd og Distrikt Vest, hvorimod Distrikt Øst så har rekrutteret 3 speciallæger. Positivt i forbindelse med denne opgørelse er at voksenpsykiatrien på yngre læger gruppen er gået frem med 20 læger i det forløbne år. For Børne- og ungdomspsykiatrien er sket en tilbagegang på 7 speciallæger og en fremgang på 11 yngre læger. En del af dette kan som det er anført i noten skyldes opgørelsesformen ved 2006. Alt i alt er der sket en fremgang i antallet af læger for begge specialer, primært i gruppen af yngre læger.

Læger og speciallæger Region Midtjylland, i Voksenpsykiatrien opgjort pr. 1. september 2006 ¹ og pr. 31. juli 2007								
	Distrikt Øst 2006	Distrikt Vest 2006	Distrikt Syd 2006	Distrikt Øst 2007	Distrikt Vest 2007	Distrikt Syd 2007	Voksen 2006*	Voksen 2007
Speciallæger i alt	71	29	10	74	21	18	110	113
Yngre læger i alt	28	32	13	36	29	25	73	90
Læger i alt	99	61	23	110	50	43	183	203

Læger og speciallæger Region Midtjylland, i Børne- og ungdomspsykiatrien opgjort pr. 1. september 2006 og pr. 31. juli 2007								
	Risskov B&U 2006	Herning B&U 2006	Viborg B&U 2006	Risskov B&U 2007	Herning B&U 2007	Viborg B&U 2007	B&U 2006*	B&U 2007
Speciallæger i alt	19	4	3	15	2	2	26	19
Yngre læger i alt	15	1	6	23	5	5	22	33
Læger i alt	34	5	9	38	7	7	48	52

¹ Tallene for 2006 er udregnet på baggrund af oplysninger fra de daværende amter og kan være behæftet med en vis usikkerhed om hvorvidt der er tale om færdiguddannede speciallæger eller uddannelseslæger i den sidste del af deres forløb

Den lægelige videreuddannelse

Hertil kommer at en række aktuelle forslag til ændringer vedrørende lægelig videreuddannelse² givetvis vil kunne påvirke de psykiatriske specialers rekrutteringssituation de kommende år:

- Ændring i turnusuddannelsen og begrænsninger i forbindelse med valg af introduktionsstillinger
- Ændring i antallet af AP-læger
- Ændring i antallet af introduktionsstillinger (begge specialer)
- Ændring i antallet af hoveduddannelsesforløb (begge specialer)

Disse ændringer betyder flere læger under uddannelse i psykiatrien. Den øgede uddannelsesforpligtigelse for yngre læger vil medføre en øget udgift, men også medvirke til at der over tid vil være dels flere lægeressourcer og på sigt forventeligt flere uddannede speciallæger til rådighed indenfor de to specialer.

Psykiatrien befinder sig derfor i et dilemma de kommende år hvor færre uddannede speciallæger skal uddanne flere yngre læger.

Initiativer – status

Bevidstheden om at rekrutteringsproblemerne er langvarige og en kommende øget uddannelsesbyrde har medvirket til at psykiatrien i Region Midt løbende ser på hvordan der kan rekrutteres yngre læger til specialet, og hvordan de nuværende ansatte speciallæger kan fastholdes i ansættelse.

En bedre arbejdstilrettelæggelse og i visse tilfælde opgaveglidning vil medvirke til at frigøre de nødvendige ressourcer til såvel patientarbejde og undervisningsarbejde, men dette er blot en af flere mulige.

Ud fra et katalog over initiativer vil der løbende blive udvalgt og igangsat nye initiativer. Cheflægen vil fremadrettet halvårligt prioritere en række indsatser i samarbejde med de relevante lægelige råd og fora.

Af eksempler på initiativer allerede igangsat andet halvår 2007 er et samarbejde med de studerendes interesseorganisation Psykiatrisk Selskab for Medicinstuderende omkring profilering af specialerne i Region Midt (se bilag 4).

Sygeplejerskegruppen

Sygeplejerskegruppe er påvirket af en række faktorer der primært knytter sig til

- Et højt frafald, kombineret med et lavt optag af ansøgere fra selve uddannelsen medfører et lavere udbud af sygeplejersker at rekruttere fra

² Almen Praksis læger i sidste del af deres uddannelse til Alment Praktiserende læger – 1 års varighed

Introduktionsstillinger til specialerne – 1 års varighed

Hoveduddannelsesforløb i specialerne – 4 ½ års varighed

- En stigning i antallet af registrerede seniorer hos Dansk Sygeplejeråd (DSR) indikerer et stigende antal sygeplejersker på pension

Sygeplejerskeprognoser

På baggrund af prognoser fra DSR er udsigten til mangel på sygeplejersker vedvarende i de kommende år. I den seneste analyse fra 2007 fastslås det at der mangler 1550 og at der i 2015 vil mangle i omegnen af 7000 uddannede sygeplejersker. Tallet for 2015 er dog behæftet med en vis usikkerhed idet der er tale om fremskrivning af tallet for 2007.

Status på sygeplejersker

Gruppen af sygeplejersker er lige som lægegruppen berørt af rekrutteringsproblemer. Den seneste opgørelse over vakancer stammer fra juni 2007, (se bilag 4). Regionen har ikke et sammenligningsgrundlag for 2006. Opgørelsen støtter dog en formodning om at rekrutteringsvanskelighederne allerede er til stede i sygeplejerskegruppen i Region Midtjylland.

Den samlede vakancetælling for sygeplejersker indenfor behandlingspsykiatrien i Region Midtjylland er ved den første opgørelse:

Vakanceopgørelse for sygeplejersker i antal stillinger og procent		Vakancer i alt	
Sygeplejersker		29,62 ³	6,28 %

Initiativer – status

På foranledning af tilbagemeldinger fra afdelingerne og vakanceopgørelsen, har chefsygeplejersken taget initiativ til afholdelse af en workshop omkring rekruttering og fastholdelse af sygeplejersker indenfor psykiatrien. Resultaterne fra denne workshop vil sammen med udarbejdelsen af et statusnotat for de sygeplejefaglige ressourcer danne et videre udgangspunkt for de fremtidige rekrutteringsinitiativer for faggruppen.

Ud fra en liste over initiativer vil der løbende blive udvalgt og igangsat nye initiativer. Chefsygeplejersken vil fremadrettet halvårligt prioritere en række indsatser i samarbejde med de relevante sygeplejefaglige råd og fora.

Bilag

1. Overlægenes aldersfordeling
2. Oversigt over initiativer til rekruttering af læger i psykiatrien
3. Distriktsvis vakanceoversigt for sygeplejersker i psykiatrien

³ Tallet er opgjøret på deltids- og fuldtidsstillinger og vakanceprocenten fremkommet ved sammenligning med normeringer for de enkelte afdelinger

Bilag 1

Overlægenes aldersfordeling

Der er i forbindelse med vakanceopgørelsen lavet en oversigt over aldersfordelingen hos overlægerne indenfor både voksen og børne- og ungdomspsykiatri.

Skema 2. Overlægenes aldersfordeling i procent, i Voksen- og Børne- og ungdomspsykiatrien i Region Midtjylland.

	Vejle Amt	Viborg Amt		Ringkjøbing Amt		Århus Amt	
	(Horsens)	Voksen	B&U	Voksen	B&U	Voksen	B&U
<50 år	17 %	25 %		7 %		22 %	18 %
50-54 år		25 %		37 %	33 %	24 %	45 %
55-59 år	83 %	25 %	50 %	37 %	33 %	24 %	27 %
60-64 år		17 %	50 %	19 %		24 %	9 %
65+ år		8 %			33 %	5 %	

Bilag 2

Initiativer og status på lægerekrutteringen (se løssark)

Bilag 3

Vakanceopgørelse for Sygeplejersker i Psykiatrien

Den samlede vakancetælling for sygeplejersker i behandlingspsykiatrien i Region Midtjylland er pr. juni 2007

	Distrikt Vest		Distrikt Øst		Distrikt Syd		BUS	Vakancer i alt	
Sygeplejersker	13,64	10,61 %	10,98	4,3 %	5	5,7 %	Ej oplyst	29,62	6 %